

Св. Иван (Йоан) Рилски

(около 876 – 946)

1140 години от рождението му и 1070 години от смъртта му, Духовник, основоположник на българското отшелничество, ярък представител на монашеското движение в България, патрон и основател на Рилския манастир, покровител на българския народ. Първият канонизиран български светец.

те манастири, които по това време са огнища на културата. Изучава богослужебните книги и получава духовнически сан. Отдавайки се изцяло на духовно съзерцание, той търси все по-голямо усамотение и се насочва към недостъпната и безлюдна Рила. Там прекарва дванайсет години в една пещера, там обучава своите ученици, там и умира. Според преданията извършва множество чудеса, помага на хора в нужда, изцелява от тежки болести. Славата му се разнася надалеч и затова – както се споменава в житиетата – дори българският цар Петър изявява желание да се срещне със светеца. Изпраща му чаша със злато, което обаче отшелникът отказва да приеме. Около него постепенно се образува монашеско братство и явно още тогава се поставя началото на Рилския манастир.

След смъртта си Иван Рилски е погребан близо до основаната от него Рилска обител, по-късно мощите му са пренесени в Средец (днешна София). Предполага се, че тогава е бил канонизиран за светец. През 1195 г. мощите са пренесени в Търново, където остават до 1469 г., когато са върнати във възстановения Рилски манастир. ◆

Иван Рилски е светец, на когото са посветени най-голям брой писмени документи. До нас са достигнали над десет негови жития, като с течение на времето фактите са се смесили с различни предания и така действителният образ се е слял с легендарния. Важно място сред писмените извори заема житието, написано от Патриарх Евтимий в Търново през XIV век. То е продължено един век по-късно от Владислав Граматик с обширно описание на тържественото пренасяне на мощите на свете-

ца от Търново в Рилския манастир.

От многобройните разкази и подробности не е лесно да се установи действителният жизнен път на светеца. Предполага се, че е роден в с. Скрино, Кюстендилско. Живял е в изключително важен период – след покръстването, в годините на възход на българската държава и култура. Още от неговите детски години му се приписват чудотворни дела. Явно родителите му не са били богати, затова е бил принуден да стане пастир. Когато е на 25 години, той напуска бащиния дом, замонашва се и обикаля близки-

Райна Княгиня – Райна Попгеоргиева Футекова

*Щете ме колете, щете ме бесете,
викна Райна Попгеоргиева,
Аз уших байрака, аз му турих знака
„смърт или свобода“!
Аз уших байрака, аз му турих знака
аз съм Райна Попгеоргиева!*

народна песен

Родена е в Панагюрище и още като ученичка се изявява като умна, независима, непослушна. Тя е само на 20 години, учителка в девическото училище, когато Георги Бенковски ѝ предлага да изведе зна-

(1856 – 1917)

160 години от рождението ѝ. Учителка, революционерка, героиня на Априлското въстание, ушила главното въстаническо знаме на Панагюрския революционен окръг.

мето на Априлското въстание. Най-вероятно панагюрската учителка става революционерка от любов към Бенковски. На втория ден от въста-